

Nu er det nok med al den snak om Udkantsdanmark. Der er liv og glade dage i Vendsyssel, mener **Allan Olsen**. Han valgte hverken København eller Aarhus, da det seneste album og den efterfølgende turplan skulle planlægges. Allan Olsen har en mening om det meste, selvom han efterhånden prøver at holde tand for tunge. Alligevel får vi lokket adskillige meninger om kulturens landkort frem, da vi træffer ham en varm eftermiddag i Aarhus C.

Da Allan vendte hjem

Af Ole Jeppesen

Foto: Per Lange

ALLAN OLSEN

Dansk sanger, guitarist, sangskriver og DJBFA-medlem

Født 1956 i Frederikshavn. Har efterfølgende boet i blandt andet Aalborg, Aarhus, København (ganske kort) og Dublin.

Har siden 1989 udgivet 19 studie-, live- og opsamlingsalbums, heraf tre med trioen Dalton, som tillige består af Lars Lilholt og Johnny Madsen

Mere info: www.allanolsen.dk

Han har genopfundet sig selv. Eller noget der ligner. Allan Olsens seneste album *Jøwt fra i år* skiller sig blandt andet ud fra forgængerne ved følgende: Det er udgivet på Olsens eget selskab. Det indeholder fire sange på vendelbomål. Det udkom i Vendsyssel næsten to måneder før alle andre steder og kunne i denne periode kun købes hos CD-baren i Frederikshavn og hos områdets SPAR-købmænd.

Albummet er gået som varmt brød. Har solgt til mere end platin. Dertil kommer, at Allan Olsen i kølvandet på albummet drog på en udsolgt 30 koncerter lang „Verdensturné i Vendsyssel“. Nu har han bevæget sig sydpå og er godt i gang med at fortælle publikum i resten af landet, at *Jøwt* er vendelbosk for 'gævt', 'fedt', 'super', 'nice' med videre.

I udgangspunktet udforskede han med andre ord kultur-appetitten i en af de knastørre zoner på DJBFA's landkort, nemlig Vendsyssel/Thy/Hanherred. Er der i virkeligheden så goldt nordenfjords, som mange går og tror? Ikke hvis man skal tro den ivrigt snakkende Allan Olsen. Det vidste han nu også godt, inden han drog af sted. Faktisk synes han, at vores ærinde er lidt fjollet og meget elitært. At DJBFA på en måde er med til at stigmatisere en hel landsdel.

Da det ikke var den oprindelige hensigt, enes vi dog om at fortsætte interviewet. Vi begynder med begyndelsen.

Hvorfor forlod du din fødeegn?

– Ligesom mange andre i 18-20 års-alderen var jeg sikker på, at jeg var bestemt til noget større end det, jeg kom fra. Jeg voksede ud af min puppe, forlod den – og så er den vel egentlig ikke længere. Jeg har hele livet haft en voldsom udlængsel, fordi vi aldrig kom nogen steder, da jeg var barn. Ikke en eneste ferie. Intet. En gang om året var vi i Zoologisk Have i Aalborg, hvis der ellers var vej til det, og min far gad leje en bil. Jeg fik derfor opbygget et undertryk af rastløs-

hed og rejsetrang, som den dag i dag betyder, at jeg ikke føler mig hjemme nogen som helst steder – undtagen på vejen.

Jeg har tit tænkt, at jeg burde købe mig et sommerhus i Vendsyssel, på Vestkysten eller i Italien, men jeg har hver gang konkluderet, at det ville ende i dårlig samvittighed, fordi jeg ikke ville få skidt brugt. Dårlig samvittighed er jo noget af det mest kræftfremkaldende, der findes – så det holder jeg mig fra.

Hvad tænker du om, at syv ud af 10 DJBFA'ere bor i de store byer?

– Ikke ret meget. Der bor jo generelt færre mennesker derude, og samtidig ligger det jo som nævnt til mange musikere og sangskrivere at vokse ud af deres pupper. Det siger mig i hvert fald absolut intet om kulturen i Udkantsdanmark, eller hvad vi nu skal kalde det. For hvad er kultur? Det kan sgu da også være havetraktor-træk.

De mennesker, som opholder sig derude, hvor der er småt, hvor der bor få, hvor udviklingen enten ikke er kommet i gang eller er stagneret eller opgivet – de mennesker har i mine øjne ofte en evne til at bevare nogle kvaliteter, som går tabt andre steder. For eksempel et indgroet ansvar for hinanden. For eksempel deres egen dialekt, der ganske vist er ved at dø ud, men som ved hjælp af tonefaldet kan udtrykke ti gange så meget med halvt så mange ord.

De mennesker, som blev hængende, bliver af mange tit opfattet som indskrænkede eller uoplyste. Jeg opfatter dem som stærkere end mange af os, der rejste. De kunstnere, jeg kender, som bor, hvor de altid har boet, er uden diskussion de stærkeste kunstnere overhovedet. Og jeg vil ikke nævne navne. Det var ikke nødvendigt for dem at flytte sig væk fra det, de kom af – og det er formentlig heller ikke nødvendigt for dem at organisere sig i en forening som DJBFA.

Med din seneste plade er du i mere end én forstand vendt tilbage...

– Ja, livet giver jo helt automatisk de afkast, som et kunstnerisk udtryk kommer fra. For mig skete der det, at der var noget dødsfald, sygdom og elendighed i min familie, som stadig bor oppe i Vendsyssel. Jeg mistede kort fortalt min storebror i 2011 og opholdt mig derfor meget oppe i det område, som jeg ellers forlod for 40 år siden. På grund af tiden, der er gået, betragter jeg mig bestemt ikke som vendelbo. Men det var alligevel en form for tilbagekomst – og endda på en meget pågående måde. Jeg var jo deroppe af grunde, som var større og vigtigere end mig og især end min karriere, som er ret ligegyldig.

Det gik op for mig, at jeg i min sangskrivning længe havde underspillet og nedtonet min herkomst og baggrund – i øvrigt som så mange andre i branchen. Nu fik jeg en ubændig trang til at vende det hele på hovedet og zoome ind på et lillebitte geografisk område og synge om og til folkene, der bor der. Det var også en reaktion mod, at alt for mange danske musikere tror, at de kan og skal skabe en eksportsucces. I globaliseringens navn mener de, at de er i stand til at kommunikere med hele verden. Men så har de ikke forstået, hvad kommunikation går ud på. For det første er det godt at mestre sproget, i dette tilfælde engelsk – og det gør nærmest ingen danskere i tilstrækkelig grad.

Der valgte jeg altså at gå den anden vej, være total-lokal og fokusere på en relativt lille gruppe på et sprog, som tillod mig at få nuancerne og personligheden med. Det er jo det, kunst går ud på. At zoome ind, få øje på og beskrive de mikroskopiske grundvilkår, der skaber mennesker. Da jeg havde skrevet første sang, Hjerringvej, gik det slag i slag og befriende nemt. Det var pisse-sjovt at skrive dem, og det var pisse-sjovt at indspille dem.

Dit valg faldt i ret god jord. En kommentar til omfanget af din succes?

– Det er fedt. Plader bliver lavet, for at folk skal købe dem. At sige andet ville være løgn. Folk i Vendsyssel syntes godt om, at jeg lagde ud med at præsentere sangene for dem, og det er jeg rigtig glad for. For det var jo netop ment som min cadeau til dem. Med hensyn til salgspotentiale og -metode så vi desuden helt rigtigt. Der bor jo faktisk 303.000 mennesker deroppe. Hvor handler de? Hos Spar-købmanden. Dem er der 88 af nord for Limfjorden. Det er eddermame mange salgssteder. Da vi henvendte os hos dem, oplevede vi en helt anden interesse, et gåpåmod og en vilje til at løse problemer, end vi er vant til. Det var fuldstændig græsrodsagtigt og ... ja, bare fedt.

Det er gået op for mig, at jeg overordnet set ramte noget med Jøwt, som var langt større og mere magtpåliggende for folk i Vendsyssel, end jeg havde turdet drømme om. De oplevede i mine sange en følelse af solidaritet og opmærksomhed omkring deres livsvilkår, som de ikke er vant til. Til daglig er henvendelserne fra omverdenen til Vendsyssel altid negative og handler om at påbyde folk det ene og det andet – for eksempel at rive huse ned. De synes, at de bliver betragtet som et problem. Det er der ingen, der bryder sig om. De mener jo selv, at de lever et godt liv i skønne omgivelser, men må gang på gang lægge ører til at blive kaldt indbyggere i 'den rådne banan' og lignende. Derfor tog de imod os med åbne arme.

Ja, du valgte jo at turnere massivt i Vendsyssel. Hvad mødte dig derude?

– Kunstnerisk såvel som menneskeligt har den turné været langt den største oplevelse, jeg nogensinde har haft. Jeg var jo lidt bange for, at folkene deroppe ville føle, at jeg forsøgte at tage dem som gidsler i et stunt – men heldigvis kunne de se, at det ikke var det, det

handlede om. Der var udsolgt raden rundt. Flagene var hejst langs hovedgaden flere af stederne. Byerne var på den anden ende, for nu skulle der sgu ske noget. Vi blev modtaget i den mest fantastiske stemning. Folk ville hilse på, og folk ville fortælle historier. Der var pyntet med bøgerne i forsamlingshusene, der som regel var helt vidunderlige. Noget smukt, gammelt lort med en fantastisk akustik.

Der er blandt borgerne i de små byer en udbredt følelse af forpligtelse overfor lokalsamfundet. Når der sker noget, så bakker man op. Der er nogen, der gider arrangere – og der er nogen, der gider komme og deltage. Et enormt engagement. I den urbane kultur drukner man i tilbud og ender med at fravælge dem alle, men derude dukker folk op. De er ikke vant til at få noget forærende, og de opfører sig derefter.

Det lyder som et kæmpe potentiale. Hvad kan det bruges til?

– Jeg håber jo, at mange af de steder, som vi besøgte, vil benytte lejligheden til at skabe en tradition for koncerter i deres lokalsamfund. Nu ved de, at de kan, og de har tilmed plus på kontoen efter vores udsolgte besøg. Det kunne jo måske kaste noget positivt af sig. Nogle af kids'ene kunne finde på at begynde at spille musik og hænge ud. Måske kunne det trække nye folk til, som gad bo der. Det kunne blive starten på noget godt.

Hvad er dit råd til andre kunstnere, som pønser på at gøre dig kunsten efter?

– Med vores lille verdensturné har vi jo reelt skabt en flok nye spillesteder. Jeg vil da opfordre andre DJBFA'ere til at prøve at arrangere nogle koncerter i Vendsyssel. Man kan jo bare tjekke vores tourplan, og gribe telefonen – ja, og så i øvrigt overføre modellen til andre landsdele. Det kræver en del arbejde, men er det hele værd.

Mange har klappet mig på ryggen

20 kultur i udkanten

og sagt 'sikke et fedt stunt'. Men det var ikke noget stunt. Hvis det havde været et stunt, var det hele gået i vasken. Det her var den ægte vare. Det kom 'lige fra kilden', som Robbie Robertson fra The Band for nylig har sagt om orkestrets musik. Den slags kan ikke udtænkes af musikindustrien. Der findes ikke noget mere reaktionært, konservativt og afstumpet end den rytmske musikindustri, hvis du spørger mig.

I samme boldgade blev jeg forleden kontaktet af nogle studerende på Copenhagen Business School, som var i gang med en opgave om det, de betragter

som mit salgs-trick. De ville have nogle kommentarer, men jeg kunne meddele dem, at de aldrig – om de brugte nok så meget tid – ville forstå, hvad det var, jeg havde gjort. De ville aldrig kunne kalkulere sig frem til et græsrods-produkt som mit, fordi de mangler forudsætningerne for det. Jeg har bare gjort det, der faldt mig ind. Punktum.

Tilbage til dit spørgsmål. Mit råd til andre musikere og sangskrivere må derfor være, at man skal turde løbe den modsatte vej end alle andre – og at man skal lade være med at lytte til pladeselskaberne. Nej, det er ikke et råd, men

nærmere et krav. Jeg ser det sgu som en kunstners pligt at gå mod strømmen. *Flere sange på vendelbomål fra din mund?* – Jeg ved det ikke. Det fede ved vendelbomål er, at det er smukt og rundt som svensk, hvor dansk jo er kantet og hårdt som tysk – og minder om noget, man mest burde tale til heste og hunde. Selvfølgelig er der ikke nogen, der forstår vendelbomål – men på den anden side: Hvor meget forstod jeg af Dylan, da jeg var 17 år? Selv den dag i dag er der mange af hans tekster, hvor jeg er fortabt ...